עבודה זרה לו

עניין: וישם דניאל על לבו

יערות דבש ח"ב דרוש ב'

ואמרו בגמרא [ע"ז לו.] וישם דניאל על לבו לבלתי יתגאל בפת בג המלך וכו', רב אמר על לבו שם, ולכל ישראל הורה, ושמואל אמר על לבו שם, ולא הורה. ויש להבין במה פליגי, ולמה אמר רב לכל ישראל הורה, מנלן זה, הא בפסוק לא נאמר רק דשם על לבו, ולא יותר:

ונראה דידוע דגזרינן על פיתם משום יינם, ויינם משום בנותיהם [ע"ז לו:], ונאמר בשו"ע אפילו גבי כומרים שאין להם נשים ובנות, מכל מקום לא פלוג בגזירת חכמים, והנה נאמר בקרא [מל"ב כ, יח] על דניאל חנניה מישאל ועזריה, ובניך יהיו סריסים בהיכל המלך, רב ושמואל פליגי במסכת סנהדרין [דף צג:], רב אמר סריסים ממש, ושמואל אמר שנסתרסה עכו"ם בימיהם, וא"כ א"ש, דרב לטעמיה דסבירא ליה סריסים ממש, אם כן למה לי וישם דניאל על לבו מבלי לאכול פיתם ושתיית יין, דקשה למה, ואי משום בנותיהם, הלא סריסים היו, ולכך על כרחך צריך לומר דלכל ישראל הורה משום בנותיהם, ולכך א"א להפריש עצמו, משום לא פלוג כנ"ל, ואף על לבו שם אף על גב דלא שייך ביה האי טעמא, ושמואל לשיטתו דסבירא ליה לא סריסים ממש, רק שנסתרסה עכו"ם בימיהם, וא"כ שפיר י"ל על לבו לבד, מבלי להיות נזהר מבלי יבא ח"ו לחשש בנותיהם וא"ש, והלכה כרב:

עין אליהו

ושמואל סבר על לבו שם ולכל ישראל לא הורה. יוכל להיות שנמשך מזה דאמרינן בפסחים פז, א ובקדושין מט, ב ובסנהדרין כד, א: שעילם זכתה ללמוד ולא זכתה ללמד, ופרש"י שהי' בה דניאל שלמד לעצמו ולא למד לישראל, כעזרא בבבל דכתיב בי': הכין לבבו לדרוש את תורת ד' ולעשות וללמד בישראל חק ומשפט (עזרא ז'), ורב סובר כיון שהוא לאפרושי' מאיסורי' גם הוא דרש וכמו שעשה רב בעצמו כדאמרינן בעירובין ו, א רב בקעה מצא וגדר בה גדר וש"נ ע"ש בפרש"י וכן נכון ומצוה לעשות.

SPONSORED LZ"N
AHARON BEN YAAKOV SHALOM • LEAH BAS YITZHAK